

Aktuality z Evropské unie od Stálého zastoupení ČAK v Bruselu

(říjen 2021)

★ Komise posiluje kybernetickou bezpečnost bezdrátových zařízení a výrobků

Komise dne 29. října přijala opatření ke zlepšení kybernetické bezpečnosti bezdrátových zařízení dostupných na evropském trhu. Jelikož mobilní telefony, chytré hodinky, fitness náramky a bezdrátové hračky používáme stále častěji, představují kybernetické hrozby pro každého spotřebitele stále větší riziko. Cílem aktu v přenesené pravomoci, který souvisí se směrnicí o rádiových zařízeních, je zajistit, aby všechna bezdrátová zařízení byla bezpečná před tím, než se začnou prodávat na trhu EU. Tento akt stanoví nové právní požadavky na záruky kybernetické bezpečnosti, které budou muset výrobci zohlednit při navrhování a výrobě zmíněných výrobků. Bude chránit i soukromí občanů a jejich osobní údaje, bránit rizikům peněžních podvodů a zajišťovat větší odolnost našich komunikačních sítí.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_21_5634

★ Politická dohoda EP a Rady ohledně posílení úlohy Evropské agentury pro léčivé přípravky (EMA)

Evropský parlament a Rada dne 28. října dosáhly politické dohody ohledně návrhu nařízení o posílené úloze Evropské agentury pro léčivé přípravky (EMA) při přípravě na zdravotní krizi a během ní. Revidovaný mandát agentury EMA jí umožní bedlivě sledovat a zmírňovat nedostatek léčivých přípravků a zdravotnických prostředků během významných událostí a mimořádných situací v oblasti veřejného zdraví a hrát zásadní úlohu při usnadňování vývoje a rychlejšího schvalování léčivých přípravků, které by mohly léčit onemocnění způsobující krizi v oblasti veřejného zdraví nebo mu předcházet.

Kompletní návrh je k dispozici v českém jazyce zde: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52020PC0725>

Nová pravidla EU pro posílení odolnosti bank a lepší přípravu na budoucnost

Evropská komise dne 27. října přijala přezkum bankovních pravidel EU (nařízení o kapitálových požadavcích a směrnice o kapitálových požadavcích). Tato nová pravidla zajistí, aby evropské banky byly odolnější vůči potenciálním budoucím hospodářským otřesům, a zároveň přispějí k oživení Evropy po pandemii COVID-19 a k přechodu ke klimatické neutralitě. Dnešní balíček představuje poslední krok k provedení dohody Basel III v EU. Této dohody, jejímž cílem je učinit banky odolnějšími vůči možným hospodářským otřesům, dosáhla EU a její partneři ze skupiny G20 v rámci Basilejského výboru pro bankovní dohled. Přezkum sestává z: legislativního návrhu na změnu směrnice o kapitálových požadavcích (směrnice 2013/36/EU), legislativního návrhu na změnu nařízení o kapitálových požadavcích (nařízení 2013/575/EU), samostatného legislativního návrhu na změnu nařízení o kapitálových požadavcích v oblasti řešení krize bank (v souvislosti s řetězovými strukturami, tzv. „daisy chains“).

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_21_5401

Nová pravidla k ochraně obětí dopravních nehod

Dne 21. října schválil EP návrh změny směrnice 2009/103/ES ohledně pojištění motorových vozidel. Cílem aktualizovaných pravidel je zajistit, aby občané EU byli lépe chráněni a bylo s nimi zacházeno stejně, když dojde k nehodě nebo když si sjednávají pojištění vozidel. Právní předpisy mají chránit oběti dopravních nehod bez ohledu na to, zda k nim dojde v zemi jejich bydliště nebo v jiném členském státě. Lidé, kteří se stali účastníky dopravní nehody, mají dle nových pravidel být odškodněni, i když pojišťovna zkrachuje. Harmonizované Prohlášení o historii nároků má zabránit diskriminaci, když se pojistník přestěhuje z jednoho členského státu EU do druhého. Občané budou také moci snáze porovnávat ceny, tarify a pokrytí nabízené různými poskytovateli díky novým bezplatným a nezávislým nástrojům pro porovnávání cen. Aby byla zajištěna stejná minimální úroveň ochrany obětí dopravních nehod v EU, revidovaný text harmonizuje povinné minimální částky krytí, aniž by byly dotčeny vyšší záruky. Pozměněná pravidla vylučují z pojištění vozidla jedoucí pomaleji než 14 km/h (jako jsou zahradní traktory a mobilní skútry) a elektrická kola nebo vozidla určená výhradně pro motosport.

Přijatý text na změnu směrnice 2009/103/ES je v anglickém jazyce k dispozici zde: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2019-0035-AM-061-061_EN.pdf

Usnesení EP o zmrazení části rozpočtu agentury Frontex, dokud nedojde ke splnění konkrétních podmínek

Dne 21. října vydal Evropský parlament usnesení, ve kterém schválil uzavření účtů Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex) za rok 2019, ale požádal o zmrazení části rozpočtu na příští rok. Poslanci EP sice uznávají úsilí agentury

Frontex o nápravu nedostatků zjištěných v první zprávě EP na jaře tohoto roku, ale žádají, aby byla část rozpočtu této agentury na rok 2022 zmrazena a zpřístupněna až poté, co agentura splní řadu konkrétních podmínek. Mezi tyto podmínky patří například nábor 20 chybějících pozorovatelů základních práv a tři zástupci výkonných ředitelů, kteří musí mít dostatečnou kvalifikaci k obsazení těchto pozic, vytvoření mechanismu pro hlášení závažných incidentů na vnějších hranicích EU a fungujícího systému monitorování základních práv.

Více informací je k dispozici v anglickém jazyce zde: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20211014IPR14931/ep-asks-for-part-of-frontex-budget-to-be-frozen-until-key-improvements-are-made>

Pracovní program Komise na rok 2022: Společně za silnější Evropu

Komise dne 19. října schválila svůj pracovní program na rok 2022, tedy další kroky, které hodlá ve svém odvážném plánu transformace Evropy po pandemii na zelenější, spravedlivější, digitálnější a odolnější společnost podniknout. Program zahrnuje 42 nových politických iniciativ, které se dotýkají všech šesti hlavních cílů politických směrů předsedkyně von der Leyenové, a navazuje na její projev o stavu Unie v roce 2021. Odráží také zkušenosti získané z bezprecedentní krize způsobené pandemií a zvláštní pozornost věnuje mladé generaci – rok 2022 navrhuje vyhlásit Evropským rokem mládeže. Komise například plánuje další kroky k zajištění svobody médií a plurality prostřednictvím Evropského aktu o svobodě sdělovacích prostředků a hodlá dál dohlížet na dodržování stěžejní zásady pro efektivní fungování EU – právního státu. V rámci intenzivnějšího boje proti přeshraniční trestné činnosti bude důležitým bodem programu i nadále společný právní rámec pro efektivní předávání trestních řízení mezi členskými státy. Rovněž budeme v těsné spolupráci s dalšími institucemi dál pracovat na koncepci nového interinstitucionálního etického orgánu EU. Komise rovněž navrhne evropský akt o kybernetické odolnosti, který stanoví společné standardy kybernetické bezpečnosti.

Více podrobností je k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_21_5246

Zpráva Agentur EU ohledně přehledu opatření k odhalování a ochraně obětí obchodování s lidmi

U příležitosti Dne EU proti obchodování s lidmi dne 18. října byla pod vedením Eurojustu a ve spolupráci s agenturami EU působícími v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí publikována Zpráva týkající se přehledu činností na pomoc obětem obchodování s lidmi. Tato zpráva bude základem pro strategii EU v boji proti obchodování s lidmi a má sloužit jako referenční dokument pro vnitrostátní orgány zabývající se bojem proti obchodování s lidmi. Zpráva se zabývá činnostmi v souvislosti s včasnou identifikací obětí a jejich ochranou. Dále poskytuje rady a pokyny, jak zlepšit stav obětí nebo jak rozpoznat oběti na hranicích EU.

Kompletní zpráva je v anglickém jazyce k dispozici zde: <https://fra.europa.eu/en/news/2021/eu-agencies-present-first-full-overview-actions-detect-and-protect-victims-human>

Rada EU–USA pro obchod a technologie: Komise spustila konzultační platformu

Komise dne 18. října zřídila jednotné kontaktní místo na své internetové platformě „Futurium“, na němž se budou shromažďovat podněty zúčastněných stran související s Radou pro obchod a technologie v návaznosti její první setkání, které se konalo v září v Pittsburghu. Na tomto setkání se zástupci Evropské unie a Spojených států shodli na důležitosti úzkých konzultací s různými zúčastněnými stranami na obou stranách Atlantiku, pokud jde o koordinovaný přístup ke klíčovým otázkám globálních technologií, hospodářství a obchodu, a vyjádřili odhodlání tyto konzultace vést. Na platformu mohou přispívat klíčoví aktéři úspěšné spolupráce mezi EU a USA, ať už jde o podniky, think tanky, odborové, neziskové a environmentální organizace, akademickou obec nebo další subjekty, které obecně tvoří občanskou společnost. Platforma je přístupná pro všechny na základě jednoduché registrace. Zúčastněné strany mohou vyjádřit svůj názor v rámci deseti konkrétních pracovních skupin Rady pro obchod a technologie. Prostřednictvím těchto internetových stránek lze nejen vkládat stanoviska, ale také získat důležité a aktuální informace o výsledcích aktivit jednotlivých pracovních skupin.

Více informací je k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_21_5308

Jmenování dvou nových soudců Tribunálu

Dne 13. října 2021 jmenovali zástupci vlád členských států dva nové soudce Tribunálu. Pan Krisztián Kecsmár z Maďarska nahradil ve funkci odstoupivšího pana Zoltána Csehiho, a pan Ion Gâlea z Rumunska byl jmenován soudcem Tribunálu poté, co odstoupila paní Octavia Spineanu-Mateiová. Oba soudci byli jmenováni na období od 7. října 2021 do 31. srpna 2022.

<https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2021/10/13/eu-court-of-justice-two-judges-of-the-general-court-appointed/>

Komise navrhuje individuální opatření ve vztahu k protokolu o Severním Irsku

Komise navrhla dne 13. října individuální opatření, jimiž chce reagovat na obtíže, se kterými se lidé v Severním Irsku potýkají v důsledku Brexitu, a to dalším usnadněním pohybu zboží z Velké Británie do Severního Irsku. Nyní bude probíhat jednání s vládou Spojeného království, aby bylo nalezeno trvalé řešení založené na společné dohodě. Navrhovaná opatření mají poskytnout flexibilitu v oblasti potravin, zdraví rostlin a zvířat, cel nebo léčivých přípravků. Také je navržen jiný model provádění protokolu, v němž je do značné míry usnadněn tok zboží mezi Velkou Británií a Severním Irskem,

pokud jde o zboží, jehož konečnou destinací je Severní Irsko. Usnadnění má umožnit řadu ochranných opatření a zvýšený dozor nad trhem.

Více informací k navrhovaným opatřením je k dispozici v českém jazyce zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_21_5215

Fórum o základních právech organizované Agenturou EU pro základní práva (FRA)

Ve dnech 11. a 12. října se ve Vídni konalo Fórum o základních právech organizované Agenturou EU pro základní práva (FRA). Hlavními tématy byla lidská práva v digitální době, sociální práva ve spojení s těmi lidskými, boj proti nenávisti a diskriminaci, posílení ochrany lidských práv v praxi nebo právní stát a přístup k spravedlnosti.

Videozáznamy z příspěvků Fóra jsou dostupné v anglickém jazyce zde: <https://hybrid.fundamentalrightsforum.eu/Programme>

Stanovisko CCBE k návrhu nařízení ohledně umělé inteligence (AI)

Rada evropských advokátních komor zveřejnila dne 8. října své stanovisko k návrhu nařízení Komise o umělé inteligenci. CCBE ve svém stanovisku k tomuto návrhu uvádí, že navzdory volbě přístupu založeného na riziku by návrh měl zahrnovat konkrétní ustanovení o používání umělé inteligence v oblasti justice. Zakázáno by mělo být sociálního skórování, automatické rozpoznávání lidí ve veřejných prostorech nebo používání biometrických systémů umělé inteligence ke kategorizaci jednotlivců. Rozhodovací pravomoc soudců by dle CCBE neměla být ani částečně delegovaná na systémy umělé inteligence a v oblasti spravedlnosti by mělo být zakázáno automatizované rozhodování pomocí systémů umělé inteligence. Celý rozhodovací proces by měl zůstat činností řízenou lidmi, kteří budou mít plnou odpovědnost za všechna rozhodnutí. Právo na lidského soudce by mělo být zaručen ve všech fázích řízení. V případě, že systém umělé inteligence bude pomáhat soudním orgánům, nemá tak činit za účelem dosažení nebo formulace rozhodnutí. Návrh by dle CCBE měl definitivně vyloučit používání nástrojů umělé inteligence v situacích, kde může docházet k zásadnímu porušování základních práv – například pro účely tzv. „prediktivní práce policie“ nebo rozhodnutí o udělení kauce, uložení trestu, odsouzení, provedení rozhodnutí týkající se probace a obecně ve všech fázích trestního řízení. Dle CCBE by výstup systému umělé inteligence neměl být považován za přípustný důkaz. V případech, kdy bude systém umělé inteligence netransparentní nebo neodůvodnitelný, výstup z něj by neměl být zohledňován orgánem činným v trestním řízení a měl by být vyřazen ze spisu. Mělo by být zakázáno používání systému umělé inteligence na hranicích a při hraničních kontrolách, dokud nebudou nezávisle posouzeny z hlediska souladu s mezinárodními standardy lidských práv. Na závěr CCBE dodává, že by měla být přijata ustanovení o otázkách odpovědnosti za umělou inteligenci.

Úplné znění stanoviska CCBE k nařízení ohledně umělé inteligence je v anglickém jazyce k dispozici zde:

https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/IT_LAW/ITL_Position_papers/EN_ITL_20211008_CCBE-position-paper-on-the-AIA.pdf

Stanovisko CCBE k balíčku na posílení pravidel EU v oblasti boje proti praní špinavých peněz a financování terorismu

Rada evropských advokátních komor (CCBE) zveřejnila dne 8. října své předběžné připomínky k soubor návrhů Evropské komise na posílení pravidel EU v oblasti boje proti praní špinavých peněz a financování terorismu (dále „AML“). CCBE ve svém stanovisku k tomuto souboru návrhů uznává potřebu zavedení účinných pravidel ohledně boje proti praní peněz a financování terorismu a vítá další harmonizaci standardů. Je však znepokojena přístupem k advokátní samosprávě a domnívá se, že v zájmu zachování role advokátních komor by Komise měla být opatrná při tvorbě svých strategií, včetně strategie v oblasti AML. CCBE nesouhlasí s předpokladem Komise, že samosprávné orgány nezajišťují odpovídající kontrolu, protože se nezakládá na faktických údajích a nezohledňuje snahy advokátních komor v oblasti prevence praní špinavých peněz. Do nezávislosti advokátních komor a jejich samosprávy dle CCBE také nepřiměřeně zasáhne navržený způsob dohledu ze strany unijního i národního orgánu. Tento dohled zmocňuje národní orgány veřejné moci i unijní orgán dohledu (AMLA) nejen k obecné kontrole zákonnosti a souladu s AML předpisy, ale dává jim rovněž pravomoc k zásahu do jednotlivých případů. Změny navržené Komisí podkopávají křehkou rovnováhu mezi nezávislostí advokátních komor a nezbytností boje proti praní peněz. Navíc dle CCBE neexistuje žádný důkaz, že by byl celounijní dohled vhodnější než dohled národní a dohled vykonávaný advokátními komorami, pokud jde o účinnost a účelnost. Jedním z hlavních přínosů samosprávy advokátní profese je fakt, že samosprávné orgány se v profesi orientují lépe než orgány veřejné moci nebo navrhovaný Orgán pro boj proti praní peněz a financování terorismu (AMLA).

Úplné znění předběžných připomínek CCBE je v anglickém jazyce k dispozici zde: https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/ANTI_MONEY_LAUNDERING/AML_Position_papers/EN_AML_20211008_CCBE-preliminary-comments-on-the-AML-package.pdf

Stanovisko CCBE ke studiím Evropské komise zaměřujícím se mimo jiné na regulaci právních služeb

Rada evropských advokátních komor (CCBE) publikovala dne 8. října své stanovisko ke studiím zpracovaným na žádost GŘ pro růst Evropské komise, které rovněž hovoří o oblasti právních služeb. V souvislosti se Studií o dopadu regulatorního prostředí na digitalizaci profesionálních služeb CCBE uvádí, že použitá data a metodologie netvoří základ pro solidní závěry, neboť vychází z nesprávných předpokladů a nebere v potaz úzký vztah mezi právními službami a výkonem spravedlnosti. CCBE proto navrhuje řadu doporučení, jak by mohlo být k tomuto tématu přistoupeno. Technologie však nemohou být argumentem pro deregulaci bez zohlednění hodnoty této regulace pro zajištění kvality služeb a práva spotřebitelů. Pokud jde o studii Mapování hodnocení

právních a administrativních překážek v sektoru služeb, CCBE požaduje po Komisi doložení závěrů zveřejněných v souhrnné zprávě a rovněž zohlednění specifik advokacie a existence sektorových směrnic. Studie dle CCBE dospívá k zjednodušujícím závěrům.

Kompletní stanovisko je k dispozici v anglickém jazyce zde: https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/EU_LAWYER_S/EUL_Position_papers/EN_EUL_20211008_CCBE-Comments-on-DG-Grow-Studies.pdf

Usnesení EP ohledně prosazování fiskálních pravidel a studie CEPS k tomuto tématu

V usnesení EP ze dne 7. října 2021 vyzývají europoslanci k intenzivnímu boji proti škodlivým daňovým praktikám. Společné evropské zásady by měly dle poslanců EP určovat daňové praktiky v členských státech. Policejní kontrola selhává, protože politika a legislativa za posledních 20 let nedržely krok s inovativními technikami. Poslanci EP předložili několik návrhů, a to návrh na vytvoření definice „minimální úrovně ekonomické aktivity“ – prahové hodnoty ekonomické aktivity v zemi, pod níž nelze společnost považovat za skutečně usazenou; dále vyzvali Komisi, aby posoudila režimy duševního vlastnictví. Dále požadují, aby doporučení pro jednotlivé země vydávaná každý rok v rámci evropského semestru byla použita také k řešení daňového plánování; požadují rovněž reformu nástroj EU pro boj proti škodlivým daňovým praktikám – Kodexu chování pro zdanění podniků (CoC). V reakci na Pandora Papers poslanci EP také odsoudili vyřazení Anguilly, Dominiky a Seychel z unijního seznamu jurisdikcí nespolupracujících v daňové oblasti. O tomto vyřazení rozhodla Rada dne 5. října, dva dny po zveřejnění informací o kauze Pandora Papers v níž tyto státy figurují.

K fiskálním pravidlům byla v říjnu zveřejněna také studie CEPS, která se zabývá otázkou, jak zajistit udržitelné veřejné finance ve všech členských státech, až bude zrušena „obecná úniková doložka“, která platí od března 2020 v reakci na pandemii. Studie se dále zabývá tím, zda by se EU s nástupem ekonomického oživení měla vrátit k rigidnímu prosazování fiskálních pravidel.

Kompletní studie je v anglickém jazyce k dispozici zde: https://www.ceps.eu/download/publication/?id=34388&pdf=PI2021-14_Fiscal-rules-in-a-post-Covid-brave-new-world.pdf

Rada přijala návrh směrnice o „modré kartě“

Dne 7. října přijala Rada směrnici, kterou se stanoví podmínky pro vstup a pobyt vysoce kvalifikovaných státních příslušníků třetích zemí přicházejících do EU za účelem pobytu a práce (tzv. směrnice o modré kartě). Podle revidovaných pravidel budou uchazeči muset předložit pracovní smlouvu na dobu minimálně šesti měsíců a také doklad o vyšší kvalifikaci nebo odborných znalostech, čímž došlo ke zkrácení požadavku délky smlouvy na polovinu. Došlo rovněž ke snížení hranice požadovaného platového ohodnocení. Osoby požívající mezinárodní ochrany budou

moci požádat o modrou kartu EU i v jiných členských státech, než v nichž obdržely azyl nebo jiný status ochrany. Držitelé modré karty EU se budou moci přestěhovat do jiného členského státu po prvních dvanácti měsících v zemi, která jim modrou kartu udělila. Členské státy EU si budou moci zachovat vnitrostátní systémy zaměřené na vysoce kvalifikované pracovníky souběžně se systémem modrých karet EU. Nová pravidla však zavedou řadu ustanovení, která zajistí rovné podmínky, aby držitelé modré karty EU a jejich rodiny nebyli znevýhodněni ve srovnání s držiteli vnitrostátních povolení.

Úplné znění návrhu směrnice je v českém jazyce k dispozici zde: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-40-2021-INIT/cs/pdf>

Přednost unijního práva: Reakce institucí EU na rozsudek polského ÚS ze dne 7. října

Polský ústavní soud dne 7. října rozhodl, že některé články základních smluv o Evropské unii odporují polské ústavě. Zpochybnil tak nadřazenost práva EU nad právem polským. Poslanci Evropského parlamentu vyzvali ve svém usnesení z 21. října Radu a Komisi, aby urychleně jednaly o nápravě situace v Polsku. Usnesení uvádí, že Polský Ústavní soud není nezávislý, a proto není oprávněn k výkladu polské Ústavy. EP vyzývá k zahájení řízení o nesplnění povinnosti a použití nařízení o režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie nebo pozastavení schválení polského Národního plánu obnovy.

K situaci v Polsku se vyjádřila ve svém projevu dne 19. října předsedkyně Komise von der Leyen. Uvedla, že rozhodnutí Polského ÚS zpochybňuje základy Evropské unie, protože rozsudek má přímý dopad na ochranu justice. Rozhodnutí podkopává ochranu nezávislosti soudů, která je zaručena článkem 19 SEU. Dále také zmínila tři možná řešení situace, a to zahájení řízení o porušení unijního práva, podmínění finančních nástrojů EU dodržováním unijního práva nebo zahájení postupu dle článku 7 SEU. Komise bude nyní detailně analyzovat rozsudek polského ÚS a následně rozhodne, jakou z výše zmíněných možností použije.

Celý projev předsedkyně Komise je možné shlédnout zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/speech_21_5361

K rozsudku polského ÚS ze 7. října 2021 byl publikován článek CEPS který je dostupný zde: <https://www.ceps.eu/knocking-on-polexits-door/>

Kodex chování proti nezákonným nenávisným projevům online

Dne 7. října zveřejnila Komise výsledky svého šestého hodnocení Kodexu chování proti nezákonným nenávisným projevům online. Výsledky ukazují, že IT společnosti vyhodnotily 81% oznámení do 24 hodin a odstranily v průměru 62,5 % nahlášeného obsahu, což je v obou případech méně než průměr zaznamenaný v letech 2019 a 2020. Míra odstranění se lišila v závislosti na závažnosti nenávisného obsahu. Bylo odstraněno 69 % obsahu vyzývajícího k vraždě nebo násilí vůči konkrétním skupinám

a 55 % obsahu používajícího urážlivá slova nebo obrázky zaměřené na určité skupiny. To je opět méně než v roce 2020. Nejčastěji uváděným důvodem nenávistných projevů je sexuální orientace a xenofobie. Novinkou v letošním hodnocení jsou informace poskytované IT společnostmi o opatřeních, která byla zavedena v boji proti nenávistným projevům, včetně opatření k automatické detekci takového obsahu. Komise chce s IT společnostmi jednat o tom, jak by se kodex mohl vyvíjet v souvislosti s návrhem nařízení o digitálních službách.

Výsledky hodnocení jsou v anglickém jazyce k dispozici zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/fs_21_5106

Evropská agentura pro základní práva (FRA) zveřejnila v říjnu přehled praktických příkladů, probíhajících projektů a nástrojů zaměřujících se na boj proti zločinům z nenávisti, zejména pokud jde o jejich oznamování; evidenci a sběr dat nebo spolupráci s organizacemi občanské společnosti.

Přehled je v anglickém jazyce k dispozici zde: <https://fra.europa.eu/en/news/2021/countering-hate-crime-practical-examples-across-eu>

Zpráva EP k ochraně obětí domácího násilí ve sporech o péči o děti

Evropský parlament přijal dne 6. října zprávu, která se zabývá využíváním sporů o děti násilnými partnery k tomu, aby nadále ubližovali svým obětem. Poslanci EP ve zprávě vyzývají k vyšší ochraně obětí domácího násilí ve sporech o děti v souvislosti s nárůstem domácího násilí během pandemie a také k zavedení trestného činu násilí na základě pohlaví dle článku 83 SFEU. Zpráva dále zmiňuje vysoký počet vražd žen a kojenců, ke kterým dochází poté, co ženy nahlásí případy domácího násilí a dodává, že při prověřování případů péče o dítě musí mít dítě možnost být vyslyšeno v případech, kdy panuje podezření z domácího násilí. Na závěr poslanci EP dodávají, že ekonomická nezávislost je klíčovým faktorem umožňujícím opustit násilnické vztahy. Vyzývají proto k pomoci obětem prostřednictvím přístupu k vyhrazenému bydlení, zdravotnickým službám, dopravě a psychologické podpoře.

Více informací je k dispozici v anglickém jazyce zde: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210930IPR13927/urgent-measures-needed-to-protect-victims-of-partner-violence-in-custody-battles>

Usnesení EP proti hromadnému sledování a využívání umělé inteligence policií

Evropský parlament zveřejnil dne 6. října usnesení, ve kterém požaduje přísná ochranná opatření při používání nástrojů umělé inteligence k vymáhání práva. V usnesení se parlament v mnohém shoduje se stanoviskem CCBE k návrhu nařízení o umělé inteligenci a poukazuje na riziko algoritmického zkreslení umělou inteligencí a zdůrazňuje, že k zamezení diskriminace ze strany umělé inteligence je zapotřebí lidský dohled a silné zákonné pravomoci, zejména v oblasti vymáhání práva nebo při

kontrolách na hranicích. Konečná rozhodnutí musí být vydávána lidmi, a ne umělou inteligencí. Subjekty, které budou monitorovány umělou inteligencí musí mít přístup k opravným prostředkům. Identifikační systémy založené na umělé inteligenci dle poslanců EP chybně identifikují menšinové etnické skupiny nebo seniory, a proto by měly být algoritmy umělé inteligence transparentní, sledovatelné a dostatečně zdokumentované, aby bylo zajištěno dodržování základních práv. V usnesení je požadováno, aby byl zaveden trvalý zákaz automatického rozpoznávání osob na veřejných prostranstvích s tím, že občané by měli být sledováni pouze v případě podezření ze spáchání trestného činu. Dále také zákaz sociálních skórovacích systémů, které se snaží hodnotit důvěryhodnost občanů na základě jejich chování nebo osobnosti. V závěru usnesení vyjadřují poslanci EP znepokojení nad používáním biometrických údajů k identifikaci osob na dálku například u hraničních kontrol.

Více informací je k dispozici v anglickém jazyce zde: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210930IPR13925/use-of-artificial-intelligence-by-the-police-meps-oppose-mass-surveillance>

Postoj Rady a EP ke změně Aarhuského nařízení

Dne 5. října přijala Rada postoj ke změně Aarhuského nařízení o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí. Přijetí postoje Rady navazuje na předběžnou dohodu s Evropským parlamentem z července 2021. Rada s EP se dohodly, že je potřeba rozšířit okruh subjektů, jež se mohou stát účastníky řízení nad rámec nevládních organizací, a umožnit tak dalším osobám z řad veřejnosti, aby za určitých podmínek požádaly o vnitřní přezkum správních aktů. Osoby z řad veřejnosti budou muset prokázat, že jejich práva byla v důsledku údajného rozporu s právními předpisy v oblasti životního prostředí porušena a že jsou tímto porušením práv ve srovnání s širokou veřejností přímo dotčeny. Druhou možností je prokázat dostatečný veřejný zájem žádosti, kterou musí podpořit alespoň 4 000 osob z řad veřejnosti, které mají bydliště nebo jsou usazeny alespoň v 5 členských státech, přičemž v každém z těchto členských států má bydliště nebo je usazeno alespoň 250 osob z řad veřejnosti, jež budou v řízení zastoupeny nevládní organizací nebo advokátem. Dále se EP a Rada shodly na tom, že výjimka týkající se správních aktů státní podpory v nařízení zůstane a orgány s institucemi EU budou mít povinnost zveřejňovat žádosti o přezkum a rozhodnutí o nich.

Úplné znění postoje Rady je v českém jazyce k dispozici zde: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-63-2021-INIT/cs/pdf>

Akt o správě dat: Rada schválila mandát k jednání

Rada se dne 1. října dohodla na mandátu k jednání o návrhu aktu o správě dat. Akt o správě dat má vytvořit mechanismus, který umožní bezpečné opakované použití určitých kategorií dat, na něž se vztahují práva jiných osob s cílem přispět k rozvoji aplikací a pokročilých řešení v oblasti umělé inteligence, personalizované medicíny, ekologické mobility nebo inteligentní výroby. Patří sem například data chráněná právy

duševního vlastnictví, obchodní tajemství a osobní údaje. Subjekty veřejného sektoru umožňující tento druh opakovaného použití budou muset mít potřebné technické vybavení, aby bylo zajištěno, že je plně zachováno soukromí a důvěrnost. V tomto ohledu bude akt o správě dat doplňovat směrnici o otevřených datech z roku 2019, která se na tyto druhy dat nevztahuje. Pro společnosti by sdílení dat mohlo být přístupné přes digitální platformy, což by mělo usnadnit plnění povinností týkajících se sdílení dat. Využitím těchto platform budou společnosti moci sdílet svá data, aniž by se musely obávat zneužití nebo ztráty konkurenční výhody. V případě osobních údajů by poskytovatelé služeb zprostředkování pomáhali fyzickým osobám uplatňovat jejich práva podle obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR). To by lidem pomohlo získat plnou kontrolu nad svými údaji a jejich sdílením. Poskytovatelé služeb zprostředkování dat by museli být zapsáni v rejstříku, aby jejich zákazníci věděli, že se na tyto poskytovatele mohou spolehnout. Poskytovatelé služeb by nebyli oprávněni použít sdílená data pro jiné účely. Návrh rovněž usnadňuje fyzickým osobám i společnostem dobrovolné zpřístupňování dat pro veřejné blaho. Subjekty, které se snaží shromažďovat data pro cíle obecného zájmu na základě datového altruismu, mohou požádat o registraci ve vnitrostátním rejstříku uznaných organizací pro datový altruismus. Návrh dále vytváří záruky pro data veřejného sektoru, služby zprostředkování dat proti nezákonnému mezinárodnímu předávání nebo vládnímu přístupu. Hlavní změnou zavedenou Radou v této oblasti je, že Komise může prostřednictvím prováděcího aktu přijmout vzorová smluvní ustanovení na podporu veřejnoprávních subjektů a dalších uživatelů v případě předávání dat do třetích zemí.

Úplné znění návrhu schváleného Radou je v anglickém jazyce k dispozici zde: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12124-2021-INIT/en/pdf>

EP: debata s Evropskou nejvyšší žalobkyní

Dne 1. října vystoupila Evropská nejvyšší žalobkyně Laura Kövesi ve Výboru Evropského parlamentu pro rozpočtovou kontrolu. V rámci svého projevu zmínila, že Úřad evropského veřejného žalobce (EPPO) potřebuje další lidské zdroje, aby mohl vykonávat svoji práci. Členové Výboru přislíbili EPPO podporu při nadcházejících jednáních o rozpočtu EU na rok 2022, kde by mohla být zajištěna další finanční pomoc. Evropská nejvyšší žalobkyně dále uvedla, že EPPO zpracoval již více než 2 000 oznámení o potenciálních kriminálních aktivitách a zahájil více než 350 vyšetřování. Dále uvedla, že již probíhá vyšetřování týkající se fondů na obnovu po pandemii a zmínila také neschopnost Slovinska jmenovat své žalobce k EPPO.

Celá debata Evropské nejvyšší žalobkyně s Výborem EP pro rozpočtovou kontrolu je ke shlédnutí k dispozici zde: https://multimedia.europarl.europa.eu/en/committee-on-budgetary-control_20211001-0900-COMMITTEE-CONT_vd?start=20211001085000&end=20211001095222

JUDIKATURA

SDEU: Rozsudek ve spojených věcech C-845/19 a C-863/19 Okražna prokuratura – Varna, ze dne 21. října 2021

Soudní dvůr upřesnil některá ustanovení směrnice o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii. Tato směrnice brání vnitrostátní právní úpravě, která umožňuje zkonfiskovat ve prospěch státu majetek, který údajně patří jiné osobě než pachateli trestného činu, aniž tato osoba má možnost stát se účastníkem řízení o konfiskaci.

Dva bulharští státní příslušníci byli odsouzeni v trestním řízení za to, že v únoru 2019 bez povolení přechovávali ve Varně (Bulharsko) vysoce rizikové omamné látky za účelem jejich šíření. Po tomto odsouzení podalo Krajské státní zastupitelství ve Varně, Bulharsko ke Krajskému soudu ve Varně návrh na konfiskaci peněžních částek nalezených v jejich bytech během prohlídek. Na jednání před tímto soudem dotčené osoby prohlásily, že zabavené peněžní částky patří jejich rodinným příslušníkům. Posledně uvedení se neúčastnili řízení před uvedeným soudem, jelikož to vnitrostátní právo neumožňuje. Tentýž soud odmítl povolit konfiskaci uvedených peněžitých částek, neboť měl za to, že trestný čin, za který byly dotčené osoby odsouzeny, nemohl vést ke vzniku hospodářského prospěchu. Krajské státní zastupitelství ve Varně tento rozsudek napadlo, přičemž tvrdilo, že uvedený soud při použití relevantních vnitrostátních ustanovení nezohlednil směrnici 2014/421. Za těchto podmínek se předkládající soud rozhodl položit Soudnímu dvoru otázku týkající se nezbytnosti existence přeshraniční situace pro použití uvedené směrnice 2014/42, rozsahu konfiskace stanovené touto směrnicí, jakož i rozsahu práva na účinné prostředky nápravy přiznaného třetí osobě, která tvrdí nebo se o ní tvrdí, že je vlastníkem majetku, který je předmětem konfiskace.

Zaprvé Soudní dvůr konstatoval, že přechovávání omamných látek za účelem jejich šíření spadá do působnosti směrnice 2014/42, i když se všechny skutkové okolnosti spáchání tohoto trestného činu omezují na území jediného členského státu. Podle SFEU totiž takový trestný čin spadá do jedné z oblastí mimořádně závažné trestné činnosti s přeshraničním rozměrem, které jsou uvedeny v této Smlouvě. Unijní zákonodárce má proto pravomoc přijmout minimální harmonizační pravidla týkající se vymezení trestných činů a sankcí v této oblasti, přičemž se tato pravomoc vztahuje také na situace, ve kterých se všechny skutkové okolnosti spáchání konkrétního trestného činu omezují na území jediného členského státu. Zadruhé měl Soudní dvůr za to, že směrnice 2014/42 nestanoví pouze konfiskaci majetku představujícího hospodářský prospěch pocházející z trestného činu, za který byl pachatel tohoto trestného činu odsouzen, ale stanoví rovněž konfiskaci majetku patřícího tomuto pachateli, ohledně něhož má vnitrostátní soud, kterému byla věc předložena, za to, že pochází z jiné trestné činnosti. Takové konfiskace je však nutno provádět při dodržení záruk stanovených touto směrnicí. Pokud jde o první typ konfiskace, je nezbytné, aby výnos, jehož konfiskace je zamýšlena, pocházel z trestného činu, pro který byl pachatel pravomocně odsouzen. Co se týče druhého typu, který odpovídá rozšířené konfiskaci, Soudní dvůr upřesnil zaprvé, že při rozhodování o tom, zda je možné, aby určitý trestný čin vedl k hospodářskému prospěchu, mohou členské státy zohlednit

způsob provedení, například pokud je podmínkou trestného činu to, že byl spáchán v rámci organizované trestné činnosti nebo s úmyslem vytvářet pravidelný výnos z trestných činů. Zadruhé závěr vnitrostátního soudu, že majetek pochází z trestné činnosti, musí být založen na okolnostech případu včetně konkrétních skutečností a dostupných důkazů. Pokud jde konečně o konfiskaci majetku třetích osob, předpokládá, že je prokázána existence převodu, podezřelou nebo obviněnou osobou, výnosů z trestné činnosti na třetí osobu, nebo nabytí takových výnosů třetí osobou, jakož i skutečnost, že tyto třetí osoby věděly, že účelem tohoto převodu nebo nabytí bylo vyhnout se konfiskaci.

Zatřetí Soudní dvůr rozhodl, že směrnice 2014/42 ve spojení s článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie brání vnitrostátní právní úpravě, která umožňuje zkonfiskovat ve prospěch státu majetek, který údajně patří jiné osobě než pachateli trestného činu, aniž tato třetí osoba má možnost stát se účastníkem řízení o konfiskaci. Tato směrnice totiž ukládá členským státům přijmout nezbytná opatření k zajištění toho, aby osoby dotčené opatřeními podle této směrnice, včetně třetích osob, které tvrdí, nebo o nichž se tvrdí, že jsou vlastníky majetku, jehož zabavení je zamýšleno, měly právo na účinnou právní ochranu a na spravedlivý proces, aby mohly hájit svá práva. Mimoto uvedená směrnice stanoví několik zvláštních záruk k zajištění ochrany základních práv takových třetích osob, jako je právo na přístup k obháji v celém řízení o konfiskaci majetku, které zjevně zahrnuje právo těchto třetích osob být vyslechnut v rámci tohoto řízení, včetně práva uplatnit své vlastnické právo k majetku dotčenému konfiskací.

Úplné znění rozsudku je k dispozici v českém jazyce zde: <https://curia.europa.eu/juris/documents.jsf?num=C-%20v>

SDEU: Rozsudek ve věci C-487/19 W. Ż., ze dne 6. října 2021

Přeložení soudce bez jeho souhlasu k jinému soudu nebo z jednoho oddělení téhož soudu do druhého může narušit zásady neodvolatelnosti a nezávislosti soudců. Usnesení, jímž soud posledního stupně rozhodující samosoudcem odmítl opravný prostředek soudce přeloženého proti jeho vůli, musí být považováno za neplatné, pokud bylo jmenování tohoto samosoudce provedeno v jasném rozporu se základními pravidly týkajícími se vytvoření a fungování dotčeného soudního systému.

Soudce W. Ż. byl v srpnu roku 2018 přeložen z oddělení krajského soudu na jiného oddělení tohoto soudu. Proti tomuto rozhodnutí podal stížnost ke Krajowe Radzie Sądownictwa, která svým usnesením ze dne 21. září 2018 řízení zastavila. Poté soudce podal proti tomuto usnesení opravný prostředek k Nejvyššímu soudu. Zároveň s tímto opravným prostředkem podal soudce návrh na vyloučení všech soudců Nejvyššího soudu zasedajících v Kolegiu pro mimořádnou kontrolu a veřejné záležitosti („CECPA“), které bylo příslušné k rozhodnutí o uvedeném opravném prostředku. Tvrdil, že vzhledem ke způsobu, jakým byli členové tohoto kolegia jmenováni, neposkytují požadované záruky nezávislosti a nestrannosti. SDEU ve svém rozsudku zdůrazňuje, že polský krajský soud, může rozhodovat o otázkách týkajících se uplatňování nebo výkladu unijního práva, a proto je jakožto „soud“ ve

smyslu tohoto práva součástí polského systému procesních prostředků v „oblastech pokrytých právem Unie“ ve smyslu SEU. Aby takový soud mohl poskytovat účinnou soudní ochranu, má zásadní význam zachování jeho nezávislosti. Podle názoru Soudního dvora může přeložení soudce bez jeho souhlasu k jinému soudu nebo z jednoho oddělení téhož soudu do druhého potenciálně narušit zásady neodvolatelnosti a nezávislosti soudců. Takové přeložení totiž může představovat prostředek kontroly obsahu soudních rozhodnutí, neboť může nejen ovlivnit rozsah kompetencí dotčených soudců a vyřizování jim svěřených věcí, ale také mít významné důsledky pro jejich život a kariéru, a mít tak podobné účinky jako kárné opatření. V této souvislosti Soudní dvůr upřesnil, že požadavek nezávislosti soudců vyžaduje, aby režim použitelný na překládání soudců bez jejich souhlasu poskytoval, stejně jako pravidla v kárné oblasti, záruky nezbytné k tomu, aby se zabránilo jakémukoli riziku ohrožení této nezávislosti přímým nebo nepřímým vnějším zásahem.

Soudní dvůr dále rozhodl o otázce jmenování soudce A.S., přičemž konstatuje, že okolnosti tohoto případu jsou takové povahy, že umožňují dojít k závěru, že jmenování dotyčného soudce bylo provedeno při zjevném porušení základních pravidel pro postup jmenování soudců Nejvyššího soudu. Dále mohou všechny tyto okolnosti vést vnitrostátní soud k závěru, že podmínky, za nichž došlo ke jmenování dotyčného soudce, ohrožily integritu výsledku dosaženého v procesu jmenování tohoto soudce tím, že mohou vyvolat legitimní pochybnosti o neovlivnitelnosti tohoto soudce. Pokud předkládající soud dospěje k takovému závěru, bude pak nutné konstatovat, že podmínky, za nichž byl dotyčný soudce jmenován, brání v projednávaném případě tomu, aby jakožto samosoudce mohl představovat nestranný a nezávislý soud. V takovém případě by v souladu se zásadou přednosti unijního práva mělo být sporné usnesení o nepřípustnosti považováno za nicotné, aniž by tomu mohlo bránit jakékoli ustanovení vnitrostátního práva.

Úplné znění rozsudku je k dispozici zde:
<https://curia.europa.eu/juris/documents.jsf?num=C-%20v>

ESLP: Rozsudek ve věci Miroslava Todorova proti Bulharsku (stížnost č. 40072/13), ze dne 19. října 2021

Kárné řízení a sankce uložené stěžovatelce, soudkyni a předsedkyni Bulharské unie soudců, porušily její právo na svobodu projevu.

Věc se týkala dvou kárných řízení vedených proti stěžovatelce – soudkyni, která byla v říjnu 2009 zvolena předsedkyní Bulharské soudcovské unie a v této funkci učinila při mnoha příležitostech veřejná prohlášení, v nichž kritizovala činnost Nejvyšší soudní rady, a to zejména v souvislosti s některými jmenováními soudců, předsedů soudů, jakož i k justiční politice vlády. Nejvyšší soudní rada jí snížila plat a následně s ní jednostranně rozvázala pracovní poměr z důvodu průtahů v řízení při vyřizování jejích případů. Stěžovatelka se odvolala proti rozhodnutí Rady k Nejvyššímu správnímu soudu, při druhém odvolání částečně uspěla a po roce se vrátila zpět na pozici soudkyně. V roce 2013 podala stěžovatelka stížnost k Evropskému soudu pro lidská práva. S odvoláním na článek 6 odst. 1 (právo na spravedlivý proces) si stěžovala na různé aspekty kárného řízení, které bylo proti ní vedeno. S odvoláním na článek 10 (svoboda projevu) si stěžovala, že kárné řízení a uložená sankce za její veřejně

vyjádřené názory kritizující práci Rady a opakované zásahy výkonné moci porušily její svobodu projevu.

Pokud jde o kárné řízení, ESLP konstatoval, že neshledal nedostatek nezávislosti nebo nestrannosti ze strany Rady a jejího postupu a ani žádné porušení ostatních aspektů spravedlivého řízení a nedošlo tedy k porušení článku 6. S ohledem na zásadní význam svobody projevu ve věcech veřejného zájmu jako je fungování soudnictví a potřebu chránit nezávislost soudů ELSP uvedl, že kárné řízení vedené proti stěžovatelce a sankce, které jí byly uloženy představovaly zásah do výkonu jejího práva na svobodu projevu, který nebyl "nezbytný v demokratické společnosti" při sledování legitimních cílů stanovených v článku 10. S ohledem na všechny okolnosti případu ESLP dospěl k závěru, že hlavním cílem kárného řízení vedeného proti stěžovatelce a sankcí, které jí Rada uložila, nebylo zajistit dodržování lhůt pro rozhodování soudních případů, ale potrestat a zastrašit ji na kvůli její kritice Rady a výkonné moci.

Úplné znění rozsudku je k dispozici ve francouzském jazyce zde: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22:%5B%22miroslava%20todorova%22%2C%22documentcollectionid%22:%5B%22GRANDCHAMBER%22%2C%22CHAMBER%22%2C%22itemid%22:%5B%22001-212847%22%5D%7D>

Odbor mezinárodních vztahů ČAK